

Första roten, tomt 46

Utanför kvartersindelningen

Samuel Hell

Denna gård på Ekelundsgatan (el. Larngatan på ofri grund) tillhörde 1696 Samuel Hell. Det saknas uppgifter om vem han var. 1705–10 kallas huset ”Samuel Hells hus”. 1710 bodde där Hells måg ”tapetmakaren” *Christopher Becker* (född ca 1675, burskap 7.5.1708, uppsagt 14.1.1757 se 4.31) och en inneboende Nils Elg. Samuel Halls änka *Kerstin Nilsson* bodde i gården 1715 tillsammans med sina döttrar *Catharina*, död 1747, gift med *timmermannen Nils Larsson Lundberg* och *Annika*, gift med tapetmakaren Christopher Becker. Hon hade också en son Lars el Lorens Hell. 1717 tillskrives gården ”Christopher Becker, Tapetmakare under Amiralitetet” – möjligen var Kerstin Nilsson redan då avliden. Det framgår av bouppteckningen efter henne 16.6.1720, att timmermannen bebodde framtomten, värd 100 d smt och tapetmakaren baktomten. Nils Lundbergs hustru Catharina Samuelsson besvärade sig den 4.5.1720 över Christopher Becker. Catharina och hennes man hade försörjt modern Kerstin Nilsson 8½ år under hennes sjukdom i hennes egna framhus till gatan gentemot hästekvarnen på Ekelundsgatan. Annika och svågern hade aldrig besvärat sig med att mata, vända och lyfta modern. Svågern hade i många år bebott akterhusen, ”som af nyo uppbyggda äro och nattstugor till att borthyra”. Han hade ”i åtskilliga år igenom tagit en god huslega, däremot iag suttit fram till gatan i små nederruttna hus, ingen näring haft av huselegor och måst dragas med min sjukeliga gamla moder”. Nu kom svågern Christopher och ville så gott som driva henne både från husen och det lilla av lösegendomen, sängkläder m.m. i hennes frånvaro. Catharina Samuelssons man var kommenderad som timmerman till Karlskrona och hon måste liksom svågern Christopher betala stadens onera och utskylder. Hon begärde värdering av föräldragården på Ekelundsgatan.

Om brodern Lars Hell sades det i bouppteckningen 1720, att han för 12 år sedan var kommen uppåt landet, ”och har intet på många åhr skrifwit hem, så att man intet weet, om han är lefwandes eller död”. I en inlaga till Göteborgs magistrat (EIIb:36, ?2.7.1745 [datum felaktigt i manuskriptet]) skrev förmyndaren för sal Lorens Hells barn hattmakaren i Härnösand Jonas Sundberg att avlidne sadelmakaren i Härnösand Lorens Hell icke i sin livstid hade erhållit sitt tillfallna föräldrarv till fullo av sin svåger Nils Larsson Lundberg i motsats till den andra svågern mästare Christopher Becker, som utfått fullt arv.

Kerstin Eriksdotter intygade sig ha betalt hushyra till Beckers gamla svärmoder för den nattstuga hon bebott och Anders Volkert på reparebanan attesterade, att svärmodern välsignat hans uppförande mot henne.

Christopher Becker flyttade 1741 till 1.36 (uppbud 23.2.1741), varefter Nils Lundberg tycks ha övertagit hela gården. Enligt beskrivningen i bouppteckningen 20.11.1747 efter Catharina Samuelsson Hell (återgiven efter Berg II:7–8, 163) disponerades gården på följande sätt, varvid söderdelen motsvarade 1.46 och 1.47 och den norra delen 1.48:

Den norra delen bebodde änkemannen Nils Lundberg tillsammans med mågen *amiraltetsnickare Johan Klein* (gift med *Christina Lundberg*). Den utgjordes av en liten stuga med kök till gatan, en liten stuga bak i gården med ett litet avskifte, tre små nattstugor och en liten vedbod. Gårdsrum-

met delade man med norra delen. Efter Nils Larsson Lundbergs död svarade Johan Klein (t.ex. i tomtöreslängderna 1750–55) för hela denna södra del, alltså både för nummer 1.46 och 1.47. Hela behållningen i Nils Lundbergs bo utgjorde 969,19 d smt. Fadern, som var en gammal man och ville leva i ro, överlämnade den fasta och större delen av den lösa egendomen till döttrarna. Han förbehöll sig i sin livstid stugan uppe i gården och södra byggnaden och årlig hyra av en nattstuga i norra byggnaden samt undantog lösören för 46:18 d smt.

De båda mågarna stadsbetjänten Anders Edgren och amiralitetsnickare Johan Klein klandrade 1754 (se EIIb:77, 15.6.1754) det testamente, som deras sal svärfader Nils Lundberg hade givit sin sista *hustru Maria Hansdotter Tillberg* den 24.1.1750 (med testamentsvittnena Jacob Nybeck och Sven Persson).

1760 delar amiralitetsnickaren Johan Klein gårdarna med enrollerade *båtsmannen Lars Giökendahl* (hustrun begr. 1.7.1759), 1765 med *packhuskarlen Petter Bremer* och 1768 med *brandvaktkarlen Petter (Pehr) Wiberg*. Giökendahls, Bremers och Wibergs delar får anses motsvara 1.46 medan Kleins 1.47. Angående denna sistnämnda del: se separat historik.

Om Pehr Wiberg (stavat Widberg) sägs det 21.11.1770, att han ägde ograverat hus och gård på Ekelundsgatan vid Vallen, som han pantade till tyska kyrkan för lån av 200 d smt. Den 13.4.1771 lånade han 82 d smt av madame Beata Williamsson men redan 1775 är han i tomtöreslängden ersatt av sin änka. 1780 har gården övertagits av *bokhållare Georg Jacob Spinck*. Denne fick burskap som hökare 11.7.1783 (bosatt 3.53 1785, 3.22 1787).

Denna gård 1.46 var 1785–90 ”bokhållare Magnus [Gabriel] Thorntons hus”. Eftersom 1.46 omfattade ½ tomt och Magnus Thornton 1795 dessutom ägde halva 1.47 (=¼ tomt) ägde han detta år ¾ tomt. Auktionsprotokollen berättar 17.1.1797, att justitieborgmästare C G Brusewitz, som var kurator för avlidne Magnus G. Thorntons arvinge fröken Hielmberg, hade begärt auktion på Thorntons efterlåtna under nummer 1.47 vid Ekelundsgatan och vallen och på ¾ tomt byggda hus och gård. Fastigheten blev osåld. Med Magnus Thorntons släktförbindelser förhåller det sig sålunda: I brev den 24.3.1767 anmälde Magnus Gabriel Thornton behovet av förmyndare för sina styvbarn, hans avlidna hustru *Fru Dorothea Margareta Ancarcreutz* i hennes förra gifte med *amiralitetslöjtnanten Claes Hielmberg* (begr. Chr 40 år gammal. 29.6.1755) sammanavlade barn sonen Claes Hemming C Hielmberg och dottern Hedvig Ulrica Hielmberg samt för hans egen son med Dorothea Margareta Ancarcreutz Magnus Gabriel Thornton d.y. Han hade anmodat sin hustrus syskonebarn Anthony von Egmont att åta sig förmynderskapet.

Såväl 1.46 som halva 1.47 betecknas 1800–91 som *fröken Hedvig E. Hielmborgs hus*.

1807 var tomterna 1.45–1.56 inköpta av *staden* och utlagda till friplats.